

LJUDSKI GLAS

POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO.

Izhaja vsak četrtek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K, za četrt leta K 4.50 in na mesec K 1.50. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Zadnja vest!!

Beograd, dne 12. januarja 1920. Na današnji zgodovinski seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se zamenjajo stare avstrijske krone za nove novčance **al pari**, to je v razmerju 1:1.

Za ujetnike!

Dan na dan prihajajo obupna pisma od tisočerihi revežev, ki še vedno zdihujejo in umirajo v italijanskem vojnem ujetništvu. Okrog 50.000 jih je še tam, zapuščenih in pozabljenih od vsega sveta, najbolj pa od svoje domovine. Ne od očetov, mater, žena, otrok, bratov in sester, ki pretakajo svoje solze po njih, pač pa tistih, ki bi se morali v prvi vrsti pobrižati zanje, to je od gospodov, ki sedijo na vladi v Ljubljani in v Beogradu.

Da olajša bedo tem revežem in jih spravi domov, se je podal v četrtek, 8. t. m. v Italijo naš sodrug Albin Prepeluh, bivši poverjenik za socialno skrb v Ljubljani.

Stopiti namerava v stik z našimi sodrugi v Italiji, ki imajo te dni velika posvetovanja v Florenci ter doseči z njihovo pomočjo oprostitev teh 50.000 naših ujetnikov. S pomočjo laške socialno demokratične stranke upa sodrug Prepeluh doseči pri italijanski vladi tudi olajšanje strašne bede, ki jo trpijo ti reveži po laških taboriščih.

Obenem bo sodrug Prepeluh posredoval pri laški vladi tudi glede vrnitve ubogih naših beguncev iz zasedenega ozemlja, saj je denarno stanje naše države tako slabotno, da jim bo v kratkem odvzeta še ta mala podpora, ki jo uživajo doslej.

O uspehu te akcije bomo poročali že v prihodnji številki.

Prepričani smo, da bo sodrug Prepeluh, ki se je na lastno inicijativo podal na pot, žel toplo hvaležnost tisočerihi ujetnikov, beguncev, očetov, žen in otročičev.

Pod tremi zastavami.

Strohnela liberalna barka se potaplja. Nekaj dohtarjev, velikih trgovcev in drugih takih škriccev je ostalo v njej, vse drugo pa beži iz nje.

Žalostno je to, res žalostno. Ljudje, ki so pred letom dni še trdno upali, da imajo za seboj vsaj tri četrtine slovenskega ljudstva, da so generali velikih,

nepremagljivih armad, se danes zaman ozirajo okrog sebe, vse, prav vse jih je zapustilo.

S to žalostno, a zaslužno usodo se pa naš liberalizem ne more in ne more sprizniti. Obdržati se hoče pri življenju za vsako ceno in pod vsakim pogojem, pa naj velja kar hoče. Torej kaj storiti?

Po dolgoletnih izkušnjah so stari in mladi liberalni generali izpredvideli, da stara, zamazana in razcefrana liberalna zastava razun dohtarjev in velikih bogatašev ne vleče nobenega več. Prišla je prav ob ves kredit pri našem ljudstvu.

Ni ostalo ničesar drugega, nego poiskati nove zastave, novih limanic, na ktere bi liberalna gospoda lovila lahkovarne ptičke. In res so privlekli pred letom dni na dan prvo tako novo liberalno zastavo. Dali so jo v roke liberalnim gruntarjem, birtom in stacnarjem po deželi, nanjo so pa zapisali „Samostojna kmetijska stranka“.

S to zastavo sedaj zbirajo liberalni gruntarji in oštirji po kmetih svoje razkropljene pristaše in lovijo nove. Na videz vpijejo in kričijo o samostojnosti, o kmetijskih koristih in podobnih lepih stvarih, da se trese zemlja in nebo, v ljubljanskih kavarinah se pa smejejo liberalni dohtarji, češ: „Dobro, prav dobro jo orjejo, le tako naprej.“

No, na slovenskem imamo pa tudi delavstva, zlasti po mestih. Tam z gruntarsko-liberalno zastavo ne bodo opravili ničesar, zato so nastavili druge limanice. Dobro namreč vedo, da je vojna popolnoma prevolucionirala vse človeštvo v smeri socializma. Beseda socializem gre kakor odrešenje od dežele do dežele, od ljudstva do ljudstva, zato hoče biti že danes vsak socialist, oziroma se odeti vsaj s plaščem socializma. Kaj je tedaj čudnega če so ljubljanski liberalci strpali še drugo zastavo ter nanjo napisali ponosne besede: **Narodno-socialna stranka**. S to zastavo hodijo sedaj nekateri mladi liberalni šribarji in korita željni uradniki po deželi ter lovijo kaline za svoje očete in gospodarje, to je za — liberalne dohtarje in kapitaliste.

Tako bodo torej slovenski liberalci nastopili pri predstoječih volitvah pod tremi zastavami, to je:

1. pod staroliberalno ali JDS, za katero bodo šli dohtarji, kapitalisti, veletrgovci in drugi od njih odvisni ljudje.

2. pod zastavo „samostojne kmetijske stranke“, v kateri bodo združeni veliki liberalni gruntarji, birti in stacnarji,

3. pod zastavo „narodno-socialne stranke“, v katero bodo lovili delavstvo.

Vse tri bodo pa delovale za kulisami v najprisrčnejšem bratskem objemu, to je v škodo kmeta in delavstva, a za koristi dohtarja, škrica in kapitalista.

Naše ljudstvo tedaj najresneje svarimo pred temi krivini proroki. Naj se ne da nihče preslepiti velikim in lepim besedam, s katerimi bo hotel slovenski kapitalist vpreči v svoj jarem naše delavno ljudstvo. Naša zastava je le ena, to je rdeča, socialno-demokratična.

O draginji in pomanjkanju.

O vzrokih draginje smo imeli že večkrat priliko pisati. Žal, da so se naša „prorokovanja“, katera smo izrazili že letošnjo pomlad za letošnjo jesen in zimo do pičice in še več uresničila. Predno pokažemo, kako stoji zdaj tozadevno z najpotrebnejšimi živlenskimi potrebščinami, pogledajmo še, kdo so glavni, temeljni vzroki draginje. To so:

1. razbitje starih gospodarskih ozelel vsled vojne in prekinjenje mednarodnega prometa;

2. neurejena valuta;

3. neurejen promet;

4. prosta trgovina, ki ni več trgovina, temveč najumazanejšo verižništvo.

Moka.

Moke primanjkuje in cena ji gre navzgor. Takoj jeseni se je lahko v „žitnici Evrope“ v Banatu, Bački in Baranji nakupilo žito po primerno nizkih cenah. Tako nizkih, da bi se vsaj do jeseni običajne cene moki lahko še naprej vzdržale. Tako „žitni zavod“ kakor „Vojna zveza“ sta poslala doli svoje nakupovalce. Toda žita ni bilo gori, ali pa je prihajalo tako počasi, da je nastopila pri nas občutna kriza, katero so hoteli izrabiti nekateri verižniki v svojo korist. Zakaj ni bilo žita? Zato, ker ni bilo vlakov, ker ni bilo vagonov. Torej neurejen promet. Kaj pa se je med tem zgodilo? Tedne in mesece je ležalo žito tam doli nakopičeno, prišli so inozemski kupci ter začeli žito plačevati po vedno višjih in višjih cenah. Zdaj, ko se je promet za silo uredil, je cena pšenici in koruzi še za enkrat višja, kot je bila pred dvema mesecema. Posledica tega je, da bi morala biti moka še za enkrat dražja, kot je bila dosedaj. Razni verižniki, ki so si prej nakopičili

velike zaloge moke, to pomanjkanje moke že pridno izrabljajo.

Iz Banata prihajajo v zadnjem času tudi poročila, da tamkaj lastniki žita iste-ga sploh nočejo prodajati, češ, da jim je ljubše žito, kot denar, ki bo itak zgubil na vrednosti.

Naj se jim ga zaplemi.

Sol.

V Nemčiji je nakopičenih stotine in stotine vagonov soli. Za prevoz te soli dela ovire Nemška Avstrija. Za vsak vagon je treba plačati do tisoč in več kron, da se dobi prevozno dovoljenje. Na meji je treba plačati uvozno carino, ki znaša 72 vin. za kg. To vse sol tako draži, da se prodaja danes pri nas že skoraj po tri krone, na Hrvaškem pa tudi že po deset in več kron.

Sladkor.

V Jugoslaviji ga pridelamo koma, desetino tega, kar ga potrebujemo. Češka, ki ga je bogata, ga daje raje Franciji, ker dobi zanj francosko valuto. Tudi še niso urejeni med nami in Češko trgovski odnosi. Že parkrat je bila dana prilika dobiti iz Češke sladkor proti kompenzaciji za živino ali druge naše pridelke. Ta prilika se je navadno zamudila. V Trst prihaja ameriški sladkor, ki se prodaja tamkaj po tri lire do tri lire štirideset centov. Ako ga kupimo samo po tri lire in računamo liro samo po sedem kron, stane ta sladkor v Trstu že enindvajset kron. Za deset vagonov tega sladkorja je treba šteti najmanj pol milijona lir, kje jih dobiti? Potreba po lirah pri nas in pomanjkanje istih jih draži do neverjetnosti. V Franciji, Angliji, Švici in drugod lira pada, pri nas pa raste od dne do dne.

Meso, mast, slanina.

V K. na Gorenjskem se je zgodilo sledeče: mesar je kupil vola. Šli so in natančno zvedeli za ceno. Ko je vola pobil in razsekal, so šli in natančno prevagali vse meso. Potem pa so vzeli svinčnik v roke in tudi natančno preračunali, da bi zaslužili ta mesar pri tem volu brez kože kron edentisoč petsto! Ta mesar pa rabi po par volov na dan. Isto se godi v Ljubljani in drugod, ker so mesarji neka-ko privilegirano ljudstvo, kateremu na prste stopiti se nihče ne upa.

V Slavoniji in na Hrvaškem je prašičev preveč. Pri sedanjih prometnih razmerah je umetnost jih semkaj spraviti, ker žival ne more biti na potu po štirinajst in še več dni. Zato je treba celo pot podkupovati in to podkupovanje gre pri vagonu v desetisočake, kar vse ceno podraži, poleg tega pa hoče kupec oziroma prodajalec že sam zaslužiti pri vsakem vagonu celo premoženje.

Petrolej.

Samo enkrat to leto je prišel k nam. Bil je dober ameriški in še po primer-no nizki ceni. Zdaj se obljublja gališki, ki pa hodi že dolgo, dolgo. Ameriški bi se tudi dobil čez Trst, — ampak treba bi ga bilo plačati v dolarjih, ali pa frankih. Kje pa tiste dobiti? Torej zopet kot povsod tista nesrečna valuta.

Manufaktura.

Italija, katere manufaktura ni bila nikdar nič posebnega, je edina, ki jo nam more zdaj nekaj dati. Ampak ona zahteva zanje lire. Lir pa ni in so drage. Zahteva pa zanje tudi živil. Torej kompenzacija. To bi šlo. Ampak prej moramo mi tu v Sloveniji dobiti živil tam doli iz Banata in Hrvaške, kjer jih je v izobilju, pa jih ni sem gori vsled prokletih prometnih raz-mer.

Uredite torej:

1. prometne razmere,
2. valuto,
3. nastopiti brezobzirno proti veriž-

nikom, malim in velikim, po mestih in de-zeli.

4. spravite ves izvoz pod strogo kon-trolo.

Pa bo šlo, ker mora iti! Drugače bo naša SHS poginila.

Dopisi.

Hoče pri Mariboru.

Nekaterim gospodom okrog farovža ne da skrb nič več spat, odkar se je začelo naše kmetstvo in delavsko prebivalstvo zanimati za našo stranko. Na Štefanovo sta se vršila zopet dva dobro obi-skana shoda v Sp. in Zgornjih Hočah, na katerih sta sođr. Fava in Slanovec poročala o delu in programu naše stranke, ter z živimi besedami dokazala, da nismo ta-ki „antikristi“, kot nas slikajo klerikalni „ljudski prijatelji“. Pristopilo je zopet no-vih članov. Za občinske volitve je živah-no zanimanje in pokazali bomo našim na-sprotnikom, da ne bodo brez našega so-delovanja nič več delali v občini tako, kot se bo zljubilo tem klerikalnim peteli-nom in mežnarjem. Zato kmetje in delav-ci na noge za socijalistično občino!

Iz Žetal.

Na 14. grudna je priredila kmetstva zveza v Žetalah shod, ki je bil razglašen samo s prižnice. G. župnik je predlagal za predsednika shoda starokopitneža Ja-neza Vogrinca, ki je shod otvoril.

Poročevalec je bil neki Žebot, goto-vo urednik lažnivega Slov. gospodarja iz Maribora. Udrihal je po liberalno-socija-listični vladi. Po nas soc. demokratih si ni preveč upal, ker jih je imel precejšnje števílo pred očmi.

Sedaj vidijo Žetalanci, kakšne vodi-telje ima kmetstva zveza, da namreč ne pridejo drugače med ljudstvo, kakor te-daj, ko se bližajo volitve. Ti ljudje imajo posebno taktiko, da se na prižnici govori politično in na shodih izrabljajo božjo be-sedo. Smešno je tudi ko so resolucijo sa-mo predlagali, mesto da bi jo prečitali. Takšne resolucije smatramo mi za neve-ljavne.

Ustanovili so si tudi odbor pol. org. S. L. S. ki si bodo mogli zadovoljiti le z odborom in kakšno članico Marijino de-vičico. Tisti ljudje pa ki so trpeli v sve-tovni vojni bodo pri prihodnjih volitvah s klerikalni pošteno obračunali.

Tukaj se je tudi pokazalo, kako ne-zavedne ljudi imamo v Žetalah, pa saj ni čuda, ker klerikalizem ima najrajši po-polnoma nezavedne ljudi.

V odbor so celo izvolili nekaj takih mož, ki so vedno volili protiklerikalno. Res žalostno!

Črna pri Prevaljah.

Dne 27. decembra se je ponesrečil na lovu kmetški sin Peter Adamič, star šele 21 let. Obstrelil se je v nožo tako močno, da so mu jo morali v bolnišnici odrezati.

Čermožiše.

Pred kratkim je spremljal tukajšnji liberalni veljak Simon Potočnik v Ljub-ljansko bolnišnico bolno deklico J. K. v svrhu operacije. Mož pa kot liberalec se-veda silno ljubi svobodo, h kateri spada po njegovem mnenju seveda tudi svobod-na ljubezen. Napenjal je vse moči ter uporabljaj vsa sredstva, da bi pridobil za tako prepričanje tudi ubogo deklico, kar se mu je pa seveda ponesrečilo. Ja, ja, liberalizem, zlasti še tak, kot ga propa-gira ta čedni liberalček, izgublja tla povsod, tudi pri ženskah. Svetujemo mu, da se v bodoče obnaša v takih slučajih nekoliko dostojnejše, že z ozirom na lastno rodbino.

Razvanje pri Mariboru.

V nedeljo 4. t. m. se je vršil tu do-broobiskan shod, kjer je obširno poročal sodrug prof. Fava in ljudstvo, zbrani kmetje in delavci so z velikim zanima-njem sledili besedam o socijalizmu, o boju proti kapitalizmu, ki izkorišča kmetstvo in delavsko ljudstvo. — Tudi besedam o doseganju klerikalni absolutistični politiki so burno pritrjevali. Ustanovila se je kra-jevna politična organizacija, mnogo čla-nov je že pristopilo.

Limbuš pri Mariboru.

Za naš shod, ki se je vršil v nedeljo, 4. t. m. in na katerem je obširno poročal zadružni tajnik sodrug Slanovec, je na-pravil izvrstno agitacijo naš gospod žup-nik, za kar se mu najtoplejše zahvaljuje-mo. Zagrozil je, da bo imel vsak smrtni greh, kdor pojde poslušat rdeče apostelj-ne, kot imenuje gosp. župnik naše govornike, in glej, po maši so se napolnili zbo-rovalni prostori do zadnjega kotička, ljudstvo je stalo še pred hišo. Zanimanje je bilo veliko, greha pa vkljub temu no-benega. Burno pritrjevanje govorniku je pokazalo, da se naš mali kmetški in delav-ski trpin zaveda svoje dolžnosti. Pristo-pilo je zopet veliko novih članov in veliko ljudi je naročilo naše liste. — Da tudi ma-riborska okolica vstaja, vkljub vsem na-sprotnikom! Kmetje in delavci na noge, le v naši stranki je Vaše odrešenje! Tako pojedemo mi v boj za našo staro pravdo, če še tako hujskate zoper nas in nas de-nuncirate!

Dopisnikov.

Sprejemamo le take dopise, ki so podpisani s polnim imenom in naslovom pisca. Tajnost je seveda zajamčena, ven-dar jamčijo dopisniki za resničnost podat-kov. Prosimo tudi vse dopisnike, da pi-šejo s črnilom in čitljivo. Vsakega dopisa z ozirom na tako skromno odmerjen pro-stor seveda ne moremo vedno in takoj priobčiti, počasi pa uporabimo vse, le pridno dopisujte. Upamo pa, da se obseg našega lista že v kratkem poveča, potem bo ustrezno vsem.

Uredništvo.

Gubčeva zveza.

Pravila za „Gubčevo zvezo“, ali ka-kor se bo imenovala „Kmetstvo-delavska zveza“, so sestavljena in jih priobčimo najbrže že v prihodnji številki.

Opozarjamo in pozivamo vse naše prijatelje in somišljenike, da pripravijo vse potrebno za takojšnjo ustanovitev zveze.

V vsako občino, v vsako faro „Kmet-sko-delavsko zvezo“!

Po svetu.

Mirovna konferenca

mečka in mečka, ne zmečka pa ničesar. Vsak dan nestrpno pričakujemo obljubljene rešitve jadranskega vprašanja, a iz Londona in Pariza ni nobenih vesti. Pa se ja niso zopet skesali ter odložili rešitev tega nujnega in važnega vprašanja, saj je sedanje stanje že neznošno in naravnost duši vse naše narodno gospodarstvo. Go-vorijo nekaj o

direktnih pogajanjih

med Italijani in Jugoslovani, a po našem mnenju se ni pogajati o čem. Kjer so na-seljeni Jugoslovani, naj pripade Jugosla-viji, laška zemlja Lahom, pa je rešitev tu. S požrešnim laškim imperijalizmom se pa komaj da pogajati.

Dr. Renner.

znani voditelj avstrijskih socialistov in spretni načelnik sedanje socialistične vlade v Avstriji se mudi sedaj v Pragi, kjer se pogaja s češko-slovaško vlado glede ozkih gospodarskih stikov med obema državama. Pravijo, da pride v kratkem tudi v Beograd, da se ustvarijo čim najozžje gospodarske vezi med nami in Avstrijo, saj je gotovo, da eden drugega krvavo potrebujemo. Avstrija rabi naših živil, mi pa avstrijskih industrijskih izdelkov.

Boljševiki

še vedno vladajo na Ruskem. Vojaško so sicer popolnoma potolkli nekdanje carjeve generale, ki stoje sedaj na čelu protirevolucionarjev ter žele zopet vpeljati nekdanjo carsko strahovlado, gospodarsko so pa boljševiki pripeljali Rusijo na rob propada. To uvidevajo najbolje sami, zato tudi vedno bolj popuščajo s terorjem ter iščejo zvez in miru z drugimi strankami in državami. Dogovarjajo se z Nemčijo in tudi že z Italijo in kakor kaže, bodo sklenili kmalu mir tudi z Anglijo in Ameriko.

Na Češko-slovaškem

se vrši s polno paro sedaj prenavljanje in ustvarjanje nove države. Socialistična vlada pripravlja velikopotezno socializacijo rudnikov, ločitev cerkve od države, svobodno šolo i. t. d. So to same stvari, ki so drugod že davno vpeljane, ne da bi pri tem vera in versko življenje kaj trpelo, vendar se klerikalci in višja duhovščina tega silno boje, ker izgubijo s tem mnogo pravic. Da te stvari niso veri prav nič nevarne, dokazuje že to, da je zahteval ločitev cerkve od države že rajni dr. Krek. Pa tudi na Češkem se nižja duhovščina temu ne upira. Sploh se je pričelo na Češkem med nižjo duhovščino zelo resno gibanje za odpravo celibata (prepovedi za ženitev duhovnikov) in ločitev od Rima, to je za osnovanje lastne češke narodne cerkve. Duhovniki se na Češkem kar vseprek ženijo in na nekem zborovanju so pred kratkim sklenili osnovati svojo lastno narodno cerkev. Višja duhovščina se tega gibanja silno boji in preti z najradikalnejšimi sredstvi, ne pomaga pa vse skupaj nič.

■ Iz naše države. ■

Minister sodr. Kristan. katerega klerikalno časopisje zadnje čase tako divje, prostaško in lažnjivo napada, se je vrnil s potovanja v Beograd. Kakor smo se informirali, je imelo njegovo potovanje velike uspehe, ki bodo še dalekosežnega pomena za vso državo. Klerikalci, ki nimajo iz časov svojega ministirovanja ničesar pokazati, so seveda nevoščljivi, zato tako lajanje.

Belgrajska vlada se baje nekaj krha, ker stoje nekateri ministri na stališču, da je treba zamenjati krome za dinarje v razmerju 1:1, drugi, zlasti srbijanski pa pravijo, da v razmerju 4:1.

Deželna vlada za Slovenijo še ni sestavljena in se gospod predsednik, to je liberalec dr. Or. Žerjav tudi prav nič ne trudi, da bi jo sestavil. Pravijo, da bomo dobili uradniško vlado, ali namesto poverjenikov bi imeli uradnike. Kakor nekoč v Avstriji.

Smrdiljub se sedaj kakor obseden prekla s stranko liberalnih gruntarjev in je na nas kar pozabil, ali mu je pa zmanjkalo laži. Upamo pa, da nas bo počastil s svojo pozornostjo sedaj, ko bomo začeli s polno paro ustanavljati podružnice Gubčeve zveze.

Davek na vojne dobičke. Finančni minister je predložil zakonski načrt za davek na vojni dobiček. Načrt je bil potreben, samo izpeljan ne bo, ker se bodo voj-

ni dobičkarji že pravočasno ognili, kot se vsem drugim postavam, ki jim ne diše.

Volitve. Vlada se pripravlja za volitve poslancev. Na zadnji ministrski seji se je razpravljalo o načrtu volilnega reda. Podlaga bodočim volitvam bi bil srbski volilni zakon s splošno volilno pravico. Socialistični ministri so zahtevali tudi volilno pravico za ženske, ki opravljajo samostojno delo ali obrt. Redni parlament bi imel 300 poslancev, velika narodna skupščina pa 600. Srbija bi imela v rednem parlamentu okoli 60 poslancev, v parlamentu za ustavo pa 150. Odpravljani so mestni poslanci. Na 20.000 ljudi pride 1 poslanec za konstituantno, za redni parlament pa na 40.000 ljudi 1 poslanec. Vprašanje ženske volilne pravice ostane še nadalje nerešeno. O tem bo morala odločevati konstituantna.

Črnogorski kralj Nikita je zbolel od jeze, da v Črni gori ne gre ravno po njegovih željah.

Verižništvo v Zagrebu tako cvete, da verižniki v preobilici denarja zaigrajo v eni noči po 100.000 kron. Široka množica pa strada in zmrzuje.

Stavci bodo štrajkali v Zagrebu, če se ne bodo tiskarnarji takoj podali.

Naš poslanik v Madridu je Tresić-Pavičić.

Gozdovi na Goriškem vedno bolj izginjajo. V njih neprestano poje laška sekira, les pa se izvažava v Italijo. Kmalu bo tudi na Goriškem Kras.

16.110 učiteljev in učiteljic je glasom uradnih podatkov v naši državi.

Vzpostavljen železniški promet Gorica-Bohinj. Na novega leta dan je bil vzpostavljen železniški promet med Gorico in Bohinjsko Bistrico.

Kako se živi v zasedenem ozenlju. V podrobni trgovini se prodajajo zdaj v Trstu glavne življenjske potrebščine po sledečih cenah: liter olja 7.30 lir, kava 1 kg 12.50 lir, riž 1 kg 1.30 lir, sol 1 kg 0.20 lir; sukneno blago slabije vrste se prodaja po 4, 5, 6 in 7 lir, boljše blago se dobi že za 40 lir meter; moka bela stane kg 0.60, 0.65, 0.80 lir, črna 0.50 in 0.60 lir; meso goveje stane 1 kg 5 lir, telečje 5.40 lir.

Pijan postajenačelnik. Uvedla se je tajna kontrola železniškega osebja, in pokazali so se tudi znatni uspehi. Tako so našli predsočnjim v Batajnici postajenačelnika opitega in v družbi tamburašev, in sicer ravno pred prihodom brzovlaka. Ta postajenačelnik je bil takoj odstavljen ter se je uvedla proti njemu sodna preiskava.

Klerikalni lažnjivci hočejo na vsak način zbegati naše somišljenike, zato neprestano pošiljajo v svet gorostašne „novice“, ki so seveda zlagane od konca do kraja. Tako je pred kratkim uganila umazana klerikalna cunjja „Večerni list“, da je naša stranka pred razkolom in da so odstavili ss. Kristana, Prepeluha i. dr., na površje so pa prišli boljševiki z dr. Lemežem. No, tudi take laži jim ne bodo pomagale pri obračunu.

Zdravilišče za jetične na Golniku. Za invalidne vojake, ki bolujejo na jetiki, oziroma okrevajo od te bolezni, ima Poverjeništvo za socialno skrbstvo na Golniku pri Tržiču na Gorenjskem na razpolago vsem modernim higijeničnim zahtevam odgovarjajoče zdravilišče. Na razpolago je še okoli petdeset postelj. Upravičeni reflektanti naj prosijo za sprejem ustmeno ali pismeno pri imenovanem poverjeništvu.

Ujetniki se vračajo, tako pišejo sedaj naši časopisi, v resnici je pa tole laž „merodajnih krogov“, da bi se oprali pred ljudstvom. Vrne se le tisti, ki sam uide, vlada in drugi poklicani pa še niso ukre-

nili doslej ničesar. Opozarjamo pa na današnji uvoznik.

Kaznovani trgovci. Policijsko poverjeništvo v Zagrebu je obsodilo 18 trgovcev, ki so povodom kolkovanja denarja zvišali cene blagu, na denarno globo od 1000 do 20.000 kron in na zapor od treh dni do enega meseca. Razsodbe so pravomočne in so se na stroške obsojencev objavile v „Narodnih Novinah“. Naj se z enako energijo postopa tudi pri nas!

Gospodarske vesti.

Vrednost avstrijskih bankovcev neprestano pada, jugoslovanska krona raste.

Valute na zagrebški borzi 31. decembra 1919. Ameriški dolar (100): 9100 do 9200 K; carski rubelj (100) 144 K; češko-slovaške krome (100) 170 K; dinar (100) 400 K; nemška marka (100) 250 K; rumunski lej (100) 295 K.

Novi bankovci. V Beograd je došlo nanovo pet vagonov novih bankovcev v znesku ene in pol milijarde dinarjev. Preje pa je že došlo 620 milijonov. V Zagrebu se je tiskalo 300 milijonov dinarjev. Stroji pa še nadalje delajo v Parizu, Pragi in Zagrebu.

Za naše poljedelstvo. Neka angleška družba iz Kanade s kapitalom 15 milijonov dinarjev se je ponudila našemu ministru za kmetijstvo, da je pripravljena obnoviti vse prejšnje kmetijske šole po vseh krajih naše države. Poleg pouka, ki bi ga opravljali angleški in naši strokovnjaki, bi se otvorili tudi praktični tečaji, na katerih bi se poučevali tudi predmeti vseh vrst. Pogajanja še niso dovršena.

Ribarstvo. Za ribarske okraje Kranjske bo konec marca ali početkom aprila na razpolago 50.000 potočnih postrv (trut-fario) v dobi še ne použitega rumenjaka. Kdor hoče dobiti teh postrvic, naj naznani svoje ime, ribarski okraj in množino zahtevanih postrvic Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, kjer dobi potrebna navodila.

Naš les za Italijo. Lesna družba „Sava“ je dobila od vlade dovoljenje, da izvozi v Italijo 4000 vagonov drv. S tem je jugoslovanska vlada izrazila željo, da izmenjuje blago z Italijo. Dohodek za prodani les ostane v italijanskih bankah kot kredit za blago, ki ga bodo Jugoslovani izvažali iz Italije. Italija rabi mnogo lesa, ker so njene že tako borne gozdove med vojsko precej izsekali, da krijejo vojne potrebe. Sedaj pa štiri leta ni bilo nič uvoza.

Cene v Zagrebu. Komisija za določanje cen v Zagrebu je v seji 30. dec. sklenila, da se z 2. januarjem 1920 uveljavijo naslednje cene: Pitani voli 12 K, srednji voli 11 K, boljše krave 8 K, slabše krave 7 K, biki 9 K za kilogram žive teže. Kruh iz nulerice 9 K kilogram. Cene za prešičevo meso, mast in podobno ostanejo dosedanje. — Ribe (karpe, ščuke) so te dni prodajali v Zagrebu po 30 K kilogram.

Visoke cene v Slavoniji. Na letošnjem sejmu v Vukovaru so bile sledeče cene: za par velikih volov 15—20 tisoč kron, molzne krave 7—12 tisoč, junice 6 do 8 tisoč, teleta 1—2 tisoč, konji 2—10 tisoč, žrebeta 3—10 tisoč, jarcji 300—400 kron, jagnjeta 360—380 kron, svinje 2 do 3 tisoč kron.

Papirnati drobiž. Finančni minister je odredil, da se natiska papirnati drobiž po 2 in pol pare ali 10 vinarjev, po 5 par ali 20 vinarjev ter po 25 par ali 1 krono. Ta drobiž bo imel na eni strani označbo v dinarski, na drugi strani pa v kronski veljavi.

Za mlinarje je izdala deželna vlada v Ljubljani z naredbo z dne 29. novembra nove predpise: Mlinarji, ki meljejo za pla-

čilo, so dolžni mleti žito, ki se jim izroča v ta namen, ter ne smejo odklanjati naročil, dokler morejo po obsegu svojega obrata zmagovati delo. Plačilo smejo zahtevati le v denarju, prepovedano je za plačilo jemati žito, moko ali otrobe. Od 100 kg žita čiste teže smejo zahtevati mlino z vodnim pogonom 12 K, mlino na paro 14 K mlevnice, za dovoz žita s kolodvora in odvoz mlinskih izdelkov na kolodvor 3 K ozir. mlino, ki imajo za dovažanje in odvažanje lasten tir, 2 K 50 vin.; za basanje blaga, ki prihaja prosto nasuto v vagonih, 30 vin.; porabino za eno vrečo in 4 tedne 1 K 20 vin. Zaprashitev ne sme presegati: pri izdelovanju moke 2 odstotka, pri podeiovanju ječmena in prosa v ješprenj oziroma kašo 4 odstotke teže žita, koruzo mora mlino na zahtevo razkaditi. Politične oblasti imajo pravico kontrole v mlinih. Prestopki se kaznujejo z globo do 20.000 K.

Mlinarjem. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7. Interesenti naj se zglase najkasneje do 24. t. m.

Naš izvoz. Francoska vlada namerava pri nas kupiti 50.000 ton žita, 100.000 ton koruze in 1000 vagonov ovsu letošnje žetve. Naša vlada pa je celo ponudila več: in sicer 300.000 ton pšenice in 200.000 ton koruze.

Akordante, ki so kedaj hodili šumarit v Bosno, na Hrvaško ali drugam z lastnimi partijami gozdnih delavcev, opozarjamo, naj pišejo na eno izmed podružnic »Državne posredovalnice za delo«, to je v Ljubljano, Maribor, Celje ali Ptuj.

Zaloge ovčje volne je v svojem področju zaplenila in dela pod zaporo madžarska vlada.

Železo za ključavničarje, kovače in kovinarje. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je sklenila s kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah pogodbo, po kateri je družba obvezana odstopiti Uradu za pospeševanje obrti večjo množino raznovrstnega železa. Opozarjamo obrtnike, da takoj priglase svojo potrebo

ter dimenzije natančno navedejo. Priporočamo, da več obrtnikov skupaj naroči celo vagonsko pošiljatev, in sicer se mora naročiti od vsake dimenzije najmanj 500 kg. Na manjša naročila se ne bomo mogli ozirati, zato priporočamo zadržugam, da za vse obrtnike v njihovem okraju skrpno naroče potrebno železo.

Bolgarski in grški drobiž v Jugoslaviji. Na podlagi sklepa ministrskega sveta št. 3481 od 5. t. m. je izdal finančni minister naredbo, da velja bolgarski niklasti denar po 5, 10 in 20 stotink leva in grški denar po 5, 10 in 20 loptov za ves teritorij kraljevine SHS do daljne naredbe kot niklasti denar kraljevine Srbije v isti nominalni vrednosti in kot tak, da se sprejema tudi pri državnih in drugih javnih blagajnah.

Zakup avstrijskega tobačnega monopola. S pisnom, naslovljeno na državnega kancelarja dr. Remnerja, pooblašča vrhovni svet avstrijsko vlado, da da sporazumno z malim odborom, ki ga bodo določile aliirane države, v zakup tobačni monopol. Skupiček bo smela vlada porabiti edinole za nabavo živil.

Velike železniške delavnice za popraviljanje železniških vozov se ustanove v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Nišu.

280 milijard posojila za Evropo. Angleški zastopnik George Paishi, ki je v finančnih zadevah prišel v Ameriko, predlaga, naj Amerika da Evropi 280 milijard posojila. Uvedejo naj se mednarodne obligacije, za katere naj jamčijo države, ki pripadajo zvezi narodov. Obligacije se bodo obrestovale s 4%. Posojilo naj bi se vrnilo v 40 letih. Anglija bi jamčila za 40 milijard. Od najetega posojila 280 milijard naj bi se 80 milijard porabilo za nakup surovin, 80 milijard za obnovev opustošenih krajev. Na ta način upa Paish ozdraviti bolno valuto vseh evropskih držav. Ureditve valute vzbujajo skrb v vseh državah. Pri nas pa valuto rešujejo, kakor da hočemo čakati, kdaj se odpro ameriška

zlata nebesa in nas posujejo s svojimi dolarji.

Betonsko pohištvo so začeli izdelovati na Skotskem, posebno mize, klopi in stole. Tako pohištvo je jako trdno in ima tudi v zdravstvenem oziru to dobro lastnost, da se v njem ne drži noben mrčes.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elzafluid, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Trpite počasni prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza-kroglicami. 6 škatlic 12 K. Želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. Omot in poština posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg št. 358. D.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvajena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—; posebno ostrva pasta za podgane K 7—; za ščurke K 7—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri peratni K 6—; prašek proti mrčesom 6 K; proti ušem pri ljudeh 4—8 K; mazilo za uši pri živini 4—8 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 6—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Naročajte in širite „LJUDSKI GLAS“!

N. GOGOLJ:

Majska noč ali utopljenka.

Poslovenil Milan Fabjančič.

(Dalje.)

„Veš li, kaj mislim?“ je izpregovorilo dekle in zamišljeno uprlo svoje oči v njegove. „Vse mi nekaj šepče na uho, da se zanaprej ne bova mogla tako pogosto videti. Pri vas ljudje niso dobri: vsa dekleta gledajo tako nevoščljivo, pa fantje... Opažam celo, da je pričela moja mati strožje gledati za menoj. Priznati moram, da je bilo bolj veselo v tujini.“

Pri poslednjih besedah se je v njej zbudila nekakšna bolešt, ki se je začrtala na njenem licu.

„Samo dva meseca si v rodnem kraju in se že dolgočasiš! Mogoče, da sem ti tudi jaz že odveč?“

„O, ti mi nisi odveč,“ je rekla ona in se nasmehnila. „Jaz te ljubim, črnoobrvi kozak! Zaradi tvojih temnorujavih oči te ljubim in kadar me pogledaš z njimi, kakor da se mi nasmiha duša; veselo in dobro ji je; če greš po ulici, poješ in igraš na banduro, tudi jaz z ljubeznijo poslušam tebe.“

„O, moja Hanica!“ je kriknil fant, jo poljubljaj in tesneje prižemal k svojim grudim.

„Prenehaj! Dosti, Levko! Povej mi prej, si li govoril s svojim očetom?“

„O čem?“ je rekel on kakor da se je probudil iz sna. „Da se hočem jaz ženiti, a ti da vzameš mene? Govoril sem.“ Toda nekako grenko, otožno je zazvenela v njegovih ustih ta beseda „govoril sem“.

„In kaj potem?“

„Kaj pa naj počneš z njim? Pritužil se je, stari hren, po svoji navadi, kakor da je gluh: nič noče slišati in me še zmerja, da pohajkujem sam Bog vedi kod in uganjam burke s fanti po ulicah. Nikar ne žaluj, moja Hanica! Tukaj ti dam kosaško besedo, da ga upognem.“

„Tebi je treba samo besedo reči, Levko, — in vse bo po tvojem. Jaz to vem sama po sebi: marsikrat bi te ne poslušala, pa rečeš samo besedo — in nehote delam, kar se tebi hoče. Poglej, poglej!“ je nadaljevala ona, položila glavo na njegovo ramo in dvignila oči navzgor, kjer se je v neizmernosti modrilo toplo ukrajinsko nebo, zastrto od spodaj s košalimi vejami črešenj, ki so stale pred njima.

„Poglej; tam, tam daleč so vzplamtele zvezdice: ena, druga, tretja, četrta, peta... Kajneda to so angeli božji odprli okenca svojih svetlih domkov na nebu in gledajo na nas? Kaj če bi ljudje imeli krila kakor ptice, — tja bi poletel človek visoko, visoko... Ah, strašno! Ni eden hrast ne seže pri nas do neba. Toda pravijo, da je vendar nekje v neki daljnji zemlji tako drevo, čigar vrh šumi v samem nebu, in po njem pride Bog na zemljo ponoči pred praznikom Vstajenja.“

„Ne, Hanica; Bog ima dolgo lestvo, ki sega od neba in prav do zemlje. Sveti arhangeli jo postavijo pred praznikom Vstajenja in kakor bitro stopi Bog na prvi klin, strmoglavijo vsi nečisti duhovi v trumah v pekel; zaradi tega ni na Kristusov praznik ni enega zlobnega duha na zemlji.“

„Kako tiho se giblje voda, kakor dete v zibelki,“ je nadaljevala Hana in pokazala na ribnik, ki ga je obdajal mračni gozd javorjev in vrb žalujk, ki so potapljale vanj svoje žalostne veje.

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrirana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldne in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za kole, županstva in urade. Najmodernejša plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša sredstva za tiskanje tistov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.